

AKTUALITY PRO PRÁVNÍ PRAXI

O členství v bytovém družstvu v procesu dělení tohoto družstva

Zamyšlení nad jedním případem

Milan Pekárek*

1. OBECNÉ POZNÁMKY

Právní úpravu rozdělování družstva představují pouhé dva paragrafy obchodního zákoníku – § 255 a § 256 – a to se o obsah těchto paragrafů dělí ještě s problematikou sloučení a splnutí družstva. Aby byl výčet ustanovení vztahujících se k rozdělování družstva zcela úplný, je třeba doplnit ještě § 239 odst. 4 téhož zákona vymezující působnost členské schůze, který pod písmenem g) uvádí vedle splnutí, sloučení, jiného zrušení a změny právní formy i rozdělení družstva. V protikladu k tomuto stavu právní úpravy je závažnost důsledků, které rozdělení družstva s sebou přináší jak pro družstvo samé, tak pro jeho členy. Legislatore zřejmě vycházel z představy, že eventuální rozdělení družstva (podobně jako jeho zrušení, splnutí či sloučení) je vnitřní záležitostí družstva, takže postačí, aby pro ně vymezil pouze nejzákladnější pravidla a vše ostatní ponechal na stanovách družstva a především na rozhodování (usnesení) nejvyššího orgánu družstva – členské schůze, případně jiného orgánu vykonávajícího její funkce.

Jaká pravidla pro rozdělení družstva tedy platná právní úprava ve shora cit. ustanoveních obchodního zákoníku stanoví?

Základním pravidlem je, že o rozdělení družstva může rozhodnout jen nejvyšší orgán družstva. Že tak rozhodne zpravidla kvalifikovanou většinou hlasů však již nestanoví zákon, ale stanovy družstva. Co však zákon stanoví je, že při tomto hlasování mají všichni členové jeden hlas, a to i v případě, že družstvo ve svých stanovách přiznalo hlasům členů na členské schůzi různou váhu odvozenou např. od výše jejich členských vkladů (srov. ust. § 240 odst. 1 obch. zákoníku).

Dále zákon stanoví povinné obsahové náležitosti rozhodnutí (usnesení) o rozdělení družstva. Kromě projevu vůle družstvo rozdělit to musí být

- určení právních nástupců rozdělovaného družstva,

- určení, jak se rozdělí jmění družstva,
- určení, jak se rozdělí členové družstva.

Z hlediska následujících úvah považuji za důležité zdůraznit tři významné aspekty této problematiky.

Tím prvním aspektem je skutečnost, že rozdělení družstva členství dosavadních jeho členů nezaniká, ale pokračuje v tom z nástupnických družstev, do něhož je usnesením rozdělovací členské schůze ten který člen určen. Při svém rozhodování má družstvo povinnost brát zřetel na oprávněné zájmy jednotlivých členů. Zabránit svému členství v nástupnickém družstvu může člen dvojím způsobem. Za prvé tak, že z dosavadního družstva vystoupí. V této situaci má zákon v § 255 odst. 2 upraven zvláštní postup pro vystoupení z družstva. Projev vůle člena směřující k vystoupení musí družstvu dojít do jednoho týdne po usnesení členské schůze, která o rozdělení rozhodla. Členství tohoto člena pak zanikne ke dni, kdy má k převodu dojít, tj. ke dni zápisu nově vzniklého družstva do obchodního rejstříku. V tomto případě ovšem jeho členství skončí absolutně (nepokračuje v jiném družstvu) a dojde k vypořádání jeho majetkové účasti. Povinnost provést toto majetkové vypořádání v podobě vypořádacího podílu má do jednoho měsíce od ukončení členství to nástupnické družstvo, které jeho majetkovou účast převzalo. Druhým způsobem, jak se může člen bránit svému zařazení do některého z nástupnických družstev proti své vůli, je žaloba na neplatnost usnesení členské schůze družstva podle ust. § 242 obch. zákoníku. Předpokladem pro tuto žalobu a eventuální její úspěch je, že usnesení je v rozporu s právními předpisy nebo stanovami družstva. Rozpor s právními předpisy může v konkrétním případě spočívat právě v tom, že soud v provedeném řízení zjistí, že družstvo porušilo svou povinnost uloženou mu v ust. § 253 odst. 1 obch. zákoníku vzít zřetel k oprávněným zájmům člena a zařadilo jej do družstva jiného proti jeho vůli.

* Doc. JUDr. Ing. Milan Pekárek, CSc., Katedra práva životního prostředí Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

Druhým aspektem pak je, že určení právních nástupců dosavadního družstva se děje v okamžiku, kdy tito nástupci ještě neexistují. A to nejen proto, že dosud nebyli zapsáni do obchodního rejstříku, ale že dosud nebyli ani založeni. Při dělení družstva je důležitá časová posloupnost právních skutečností, které vedou nejen k rozdělení původního družstva (tím proces rozdělování vlastně teprve začíná), ale současně také ke vzniku nástupnických subjektů. Tuto časovou posloupnost je třeba respektovat. První z těchto právních skutečností je již zmíněné rozhodnutí členské schůze o rozdělení družstva obsahující již zmíněné obsahové náležitosti. Na ni musí navazovat jako následné právní skutečnosti směřující k ustavení nástupnických družstev. Ta vznikají z těch částí dosavadního družstva, které ve svém rozdělovacím rozhodnutí za základ nových družstev označí rozdělovací členská schůze. Po rozdělovací členské schůzi tedy musí proběhnout ustavující členská schůze nově ustavovaných nástupnických družstev. Rozdělovací usnesení členské schůze proto může obsahovat pouze určení právní formy nástupnických subjektů a těch částí družstva (majetkových a členských), které je mají vytvořit. Jako nesprávný je třeba označit postup, kdy jsou tato nástupnická družstva založena ještě dříve, než je o rozdělení původního družstva rozhodnuto a kdy rozdělovací členská schůze již jen určuje, do kterého z již předtím založených družstev přechází ta která část majetku družstva a ta která část členské základny. Podle mého názoru nemůže tento postup vést k platnému rozdělení družstva. Členům zakládajícím družstva, která se mají stát družstvy nástupnickými, pokud tak činí ještě před rozdělovacím rozhodnutím členské schůze původního družstva, totiž chybí to podstatné k založení nástupnického subjektu. A tím je právě toto rozdělovací usnesení. To nejen rozděluje původní družstvo, ale zároveň dává jeho členům mandát k založení nástupnických družstev z částí družstva dosavadního. Ustavující členská schůze nástupnických družstev jsou realizací (naplněním) tohoto mandátu.

Konečně třetím aspektem, který je třeba mít při rozdělování družstva stále na zřeteli, je skutečnost, že spolu s dělením majetku družstva dochází k dělení i majetkové účasti, kterou každý člen v družstvu musí mít a také má v podobě členského vkladu. Na rozdíl od dělení ostatního majetku družstva, který lze dělit podle libovolného kritéria, které si družstvo pro toto dělení zvolí, však majetkovou účast nelze dělit jinak než podle členské základny. Majetková účast je totiž součástí členského vztahu každého jednotlivého člena a musí proto každého člena následovat do toho družstva, do kterého jeho členství přejde. Kromě toho majetková účast členů musí být více či méně kryta ma-

jetkem družstva.¹ Toto zjištění nám pak koriguje výše uvedené tvrzení, že pro dělení majetku družstva si družstvo může zvolit jakékoli kritérium. Korekce spočívá právě v tom, že suma majetku přidělená určitému nástupnickému subjektu by měla odpovídat (alespoň poměrně) sumě majetkové účasti členů, kteří do tohoto nástupnického subjektu přešli.

2. APLIKACE OBECNÝCH POZNÁMEK NA BYTOVÉ DRUŽSTVO

I v případě dělení bytového družstva musí být na počátku rozhodnutí nejvyššího orgánu tohoto družstva (členské schůze, příp. shromáždění delegátů) o tom, že se družstvo rozdělí, na jaké části (které následně založí nová družstva) a jak se rozděluje majetek družstva a jeho členové.

I pro ně platí všechna shora uvedená obecná pravidla. Nás však v naší další úvaze bude zajímat, jak se zde uplatní ony aspekty, jimž jsme v první obecné části věnovali zvýšenou pozornost.

Vcelku bez problémů můžeme učinit závěr, že i v případě dělení bytového družstva členství jeho členů nezaniká, ale pokračuje v nástupnických družstvech, pokud tomuto jeho pokračování nezabrání sami členové tím, že z družstva vystoupí.

Také v případě časové posloupnosti právních skutečností platí v případě bytového družstva totéž, co již bylo uvedeno shora.

Podrobnější pohled však si vyžaduje aspekt třetí, tj. skutečnost, že i členové bytového družstva musí mít, a také mají, v družstvu svou majetkovou účast. Ta má podobu jejich členského vkladu (podílu), který navíc v případě členů užívajících družstevní byt (na základě rozhodnutí družstva o jeho přidělení a následného uzavření nájemní smlouvy (předtím dohody o užívání družstevního bytu) je v tomto bytu obsazen. Za prostředky vložené členem do družstva (vedle v minulosti poskytovaných státních příspěvků) jako jeho členský podíl byl tento byt pořízen.²

Co je však ještě důležitější a co je třeba si v těchto souvislostech uvědomit, je skutečnost, že užívací vztah člena bytového družstva je nedílnou a neoddělitelnou součástí jeho členského vztahu. Občan do bytového družstva vstupuje, aby uspokojil svou bytovou potřebu. V tom spočívá smysl jeho členství v tomto typu družstva. Jedním z práv člena bytového družstva, které je součástí obsahu členského vztahu a vzniká již v okamžiku členství, je právo na byt. Základním předpokladem pro jeho získání je, že družstvo byty staví anebo se již existující byt uvolní. Další předpoklady pro realizaci tohoto členského práva stanoví družstvo

¹ Výše tohoto krytí se dá zjistit výpočtem výše vypořádacích podílů, nejlépe postupem simulujícím likvidaci družstva.

² Vedle členských podílů a státních příspěvků byly třetím zdrojem financování družstevní bytové výstavby v dobách, kdy stavební bytová družstva ještě stavěla družstevní domy, bankovní úvěry. Ty však, včetně úroků z nich, musejí členové družstva postupně splácet jako jednu z položek měsíčního nájemného. Takže takto vlastně postupně zvyšují svou majetkovou účast v družstvu – zvyšují svůj členský podíl, resp. vklad.

ve svých stanovách v podobě pravidel pro přidělování bytů svým členům. Rozhodnutím družstva (jeho k tomu podle stanov příslušného orgánu) o jeho přidělení určitému členovi je pak doplněno i uzavřením nájemní smlouvy. Vzniklý užívací vztah – nájemní – je pak součástí rámcového členského vztahu. Existuje v něm, a svou existencí je na něm závislý. Může být sice ukončen i při zachování členství v družstvu, jestliže však je ukončeno členství v družstvu, zanikne tento užívací vztah vždy. Důkazem toho je, že např. po vyloučení z bytového družstva, pokud bývalý člen dobrovolně družstevní byt nevyklidí, následuje nikoli výpověď z nájemního vztahu podmíněná souhlasem soudu, ale rovnou žaloba na vyklizení bytu.

Pokud si čtenář, který dočetl tyto úvahy až sem, myslí, že jsou zbytečně rozvláčné a nevedou k žádným převratným závěrům, pokusím se ho na následujících řádcích přesvědčit o tom, že v praxi nejsou tyto otázky zcela jasné a závěry právní praxe, včetně praxe soudní mohou být někdy velmi překvapivé.

Před časem řešily soudy následující případ.

Občan se stal v roce 1991, v souvislosti s užíváním družstevní garáže, členem tehdejšího Lidového bytového družstva (dále jen „LBD“) v P. V té době oprávnění přidělovat byty a nebytové prostory v tomto typu bytových družstev příslušelo ještě existujícím a působícím národním výborům. Ti občané, kterým národní výbor byt nebo nebytový prostor přidělil, se pak následně stávali také členy dotyčného družstva.

Je třeba dodat, že družstvo mělo ve svém vlastnictví nejen garáže, ale i družstevní domy s družstevními byty, a že uvedený občan – člen byl v tomto družstvu uživatelem pouze garáže a nikoli také družstevního bytu.

V roce 1992 došlo usnesením shromáždění delegátů zmíněného LBD k jeho rozdělení na více nástupnických družstev. Do jednoho z nich na základě zmíněného rozdělovacího usnesení přešlo jak členství tohoto člena, tak jím užívaná družstevní garáž. O členství tohoto občana v nástupnickém družstvu nebylo pochybností. Nové bytové družstvo s ním jako členem také zacházelo. Dokazuje to i to, že s ním ještě v roce 1993 uzavřelo novou nájemní smlouvu týkající se předmětné garáže.

Až potud by bylo vše v pořádku. Ještě v roce 1993 se však začalo dělit i toto nové družstvo na větší počet nástupnických družstev.

Z hlediska toho, co jsem výše uvedl o nutnosti respektovat časovou posloupnost právních skutečností směřujících od rozdělení původního družstva ke vzniku družstev nástupnických, došlo k prvnímu vážnému pochybení v tom směru, že ještě dříve než se sešla rozdělovací členská schůze, která přijala usnesení o rozdě-

lení družstva, sešly se zakládací schůze těch družstev, na která se původní družstvo mělo rozdělit a tato nástupnická družstva založily. Podle mého názoru členové družstva na ustavujících členských družstev neměli dosud mandát k založení nástupnických družstev. Pokud tedy k založení nějakých družstev došlo, nemohlo jít o družstva nástupnická. Rozdělovací členská schůze proto do těchto družstev nemohla přímo rozdělovat majetek družstva ani členy.³

Toto ovšem nebylo jediné závažné pochybení, k němuž při tomto dělení družstva došlo. Druhé souvisí s kritériem, které si družstvo zvolilo pro dělení členské základny. Zde je třeba opět připomenout, že v majetku družstva byly jak družstevní byty, tak samostatné (v tom smyslu, že nebyly příslušenstvím bytů) nebytové prostory, jmenovitě garáže. Kritériem pro dělení členské základny, které zvolilo dotyčné bytové družstvo, byl užívací vztah k družstevnímu bytu. Praktická aplikace takto zvoleného kritéria pak vypadala tak, že shromáždění delegátů ve svém usnesení nejprve, jakožto nejvyšší orgán družstva, rozdělovalo do nástupnických družstev obytné domy s byty a nebytové prostory (garáže). Členy pak rozdělovalo tak, že ti, kteří užívali družstevní byty, byli přiděleni do družstev, do nichž byly přiděleny domy s jejich byty. Jinak tomu ovšem bylo s členy družstva, kteří nebyli uživateli bytu, ale pouze nebytového prostoru (garáže). Protože podobné pravidlo nebylo stanovené i pro samostatné nebytové prostory (garáže), necítilo se shromáždění delegátů ve svém postavení nejvyššího orgánu družstva ničím omezeno a zcela libovolně podle své úvahy⁴ přidělilo tyto členy do jednotlivých nástupnických družstev. Tak se stalo, že člen rozdělovaného družstva, jehož případ zde popisují, byl přidělen jako člen do zcela jiného družstva, než kam byla v rámci rozdělení majetku družstva přidělena garáž, k níž měl s družstvem uzavřenou členskou nájemní smlouvu.

Člen družstva nebyl s rozdělením spokojen a obrátil se na soud žalobou na určení, že je členem toho z nástupnických družstev, do kterého byla v rámci dělení majetku přidělena garáž, kterou až do rozdělení družstva měl ve svém užívání jako člen rozdělovaného družstva. Obě strany sporu a nakonec i všechny další soudy, které tento případ posuzovaly, vycházely jako z nesporné skutečnosti, že žalobce byl členem rozdělovaného družstva. Oprávnění užívat předmětnou garáž bylo jedním z oprávnění jeho členského vztahu. Tuto skutečnost uvádím a zdůrazňuji proto, že krajský (v té době ještě obchodní) soud ve svém prvním rozhodnutí, resp. v jeho odůvodnění, uvedl, že „...nelze přesto jednoznačně konstatovat, že by se pronajatý nebytový prostor bez dalšího stal předmětem členského vztahu...“. Uvedené pochybnosti v něm mohla vyvolat

³ Lze si ovšem představit takový (zbytečně komplikovaný) postup, že části členů určitého družstva si založí nová družstva, a po jejich vzniku (zápisu do obchodního rejstříku) se do nich sloučí části původního družstva, které se mezitím rozdělilo.

⁴ Přesněji řečeno přijalo klíč pro jejich rozdělení, který kromě toho, že byl velmi komplikovaný až nesrozumitelný, v žádném případě nesledoval jednotu členství a užívacího vztahu, který byl součástí tohoto členství.

skutečnost, že předmětná garáž byla občanovi původně přidělena národním výborem. I přesto k pochybnostem o předmětném nebytovém prostoru jako součásti členského vztahu tohoto občana není nejmenší důvod. Naopak, není nic jednoznačnějšího než právě tato právní skutečnost. I v případě tzv. lidových bytových družstev, jejichž byty a nebytové prostory byly podle zákona č. 41/1964 Sb. v přidělové pravomoci národních výborů, byl vždy i užívací vztah, lhotejno, zda k bytu nebo nebytovému prostoru, součástí členského vztahu, do něhož musel občan po přidělení bytu nebo nebytového prostoru vstoupit.

Jak jsem již shora zdůraznil, při zániku družstva rozhodnutím členské schůze o jeho rozdělení náleží toto rozhodnutí zcela do kompetence nejvyššího orgánu družstva. Tento orgán musí rozhodnout nejen o tom, že se družstvo rozdělí, ale také jak se rozdělí. Zatímco rozhodnutí o rozdělení majetkových práv, včetně závazků a pohledávek, je relativně snadné, komplikace mohou nastat při dělení členské základny. I zde se na první pohled zdá, že jde o vrcholné oprávnění nejvyššího orgánu družstva a že by proto mohl tento orgán rozhodovat libovolně podle jakéhokoli kritéria, které si stanoví. Možnost takové libovůle je ovšem jen zdánlivá. Součástí obsahu členského vztahu je, s výjimkou členů, u nichž dosud družstvo neuspokojilo potřebu, kvůli jejímž uspokojení do družstva vstupovali (tj. nedalo jim dosud do užívání družstevní byt nebo nebytový prostor), právě i tento užívací vztah. Je součástí souboru práv a povinností, které tvoří jeden celek označovaný obecně jako „členský vztah“ nebo také jako „členství“ v družstvu. Stejně jako v případě převodu práv a povinností podle příslušných ustanovení obchodního zákoníku musí být vždy převedena všechna práva (i povinnosti), která člen-převodce vůči družstvu v době převodu má, tzn. že musí být převedeno členství (celé), tak i při rozdělování družstva, musí být respektováno to, že do tohoto nástupnického družstva jde každý tento člen s celým svým členským vztahem. Je naprosto nepřijatelné, aby rozhodnutím členské schůze družstva o rozdělení členské základny byl členský poměr kteréhokoli člena „roztržen“ a část jeho obsahu šla do jednoho nástupnického družstva a zbytek do jiného, nebo dokonce aby mu tento zbytek jeho členských práv zanikl.

V popisovaném případě rozdělované družstvo rozdělilo členy tak, že bydlící členové se stali členy těch nástupnických družstev, do nichž rozdělovacím usnesením přešly obytné domy, v nichž byly byty, k nimž měli tito členové užívací vztah (nájem) tvořící součást jejich členství. V jejich případě družstvo uvedený princip respektovalo. Tzv. nebydlící členy, mezi něž pak zařadilo i členy, kteří sice neužívali družstevní byt, ale užívali nebytový prostor, např. právě garáž, direktivně přidělili do jiného, a to bez ohledu na to, že předmět jejich užívacího a tedy i členského vztahu přešel na základě téhož usnesení na jiné nástupnické družstvo. Tímto postupem zbavila členská schůze svým rozhod-

nutím tyto členy části jejich členského vztahu – jejich užívacího práva ke garáži.

Uvedený postup lze dokonce označit jako obcházení zákona případně i zneužívání práva. Družstvo takto dosáhlo něčeho (zrušení užívacího vztahu žalobce k družstevní garáži), čehož by jinak dosáhlo jen tehdy, jestliže by se člen v souvislosti s výkonem svého práva dopouštěl porušování svých povinností. Jen v tom případě by mu družstvo mohlo dát z nájmu výpověď nebo ho případně vyloučit z družstva, což by rovněž vedlo k zániku jeho užívacího (nájemního vztahu). Uvedeným postupem družstvo dosáhlo téhož, aniž se člen-nájemce družstevní garáže dopustil jakéhokoli porušení práva nebo členských povinností.

Ve své plné absurditě se postup družstva vyjeví v případě, kdy kritérium, které použila členská schůze rozdělovaného družstva, obrátíme. Jestliže budeme akceptovat názor prvostupňového soudu vysloveného v tomto případě, že „...členství žalobce je dáno usnesením členské schůze v souladu s rozdělovacím klíčem (byť bez vazby na nebytové prostory) v některém jiném nově vzniklém družstvu ...“ proč ne? Vždyť podle něho jde o nejvyšší orgán družstva a ten může rozhodnout jakkoli. Jak již bylo uvedeno, za základní kritérium dělení členské základny byl použit užívací vztah k bytům. Za svými byty šli jen ti členové, kteří užívali družstevní byty, zatímco členové bez bytů, ale užívající nebytové prostory, šli tam, kam je družstvo přidělilo. Jestliže toto kritérium obrátíme, vypadá následovně. Rozhodující je vztah člena k nebytovému prostoru. Ti členové, kteří užívají nebytové prostory, půjdou do družstev, do kterých tyto prostory přešly, aby je dále mohli nadále užívat, zatímco členové, kteří žádné nebytové prostory v rozdělovaném družstvu neužívají, a to jsou i uživatelé bytů, půjdou tam, kam je přidělí členská schůze, třeba i do jiného družstva, než kam přešel jejich byt. Že by jim tímto postupem bylo odňato jejich užívací oprávnění které je nedílnou součástí jejich členství v družstvu? Co na tom? Vždyť rozhodl nejvyšší orgán družstva. A postupoval by úplně stejně jako v případě žalobce.

Absurdnost uvedeného myšlenkového postupu a jeho výsledku v případě členů družstva-uživatelů bytů je tedy zcela zřejmá. Stejně zřejmá by však měla být i v případě členů družstva-uživatelů nebytových prostor. Vždyť jsou stejnými členy jako uživatelé družstevních bytů a mají podle zákona stejné (rovné) postavení i stejná práva.

Případ se dostal dokonce až před Nejvyšší soud ČR. Ten ve svém rozsudku uložil soudu prvního stupně zabývat se platností rozdělovaného usnesení. A právě zde se skrývá podstata všech problémů tohoto případu. Uvedené usnesení je totiž z důvodů výše uvedených zcela v rozporu s podstatou členského vztahu a platné právní úpravy členství v družstvu a rozdělování družstev, kterou je třeba přes její kusost interpretovat v duchu respektování práv členů družstva. Proto je uvedené usnesení ve vztahu k této skupině členů

a tedy i žalobci neplatné. Člen a předmět jeho užívacího členského vztahu musí být při rozdělování družstva udrženy pospolu v jednom nástupnickém subjektu.

Nedávno jsem od občana, kterého se celý případ osobně dotýká, obdržel zprávu, že Vrchní soud v Praze případ ukončil rozsudkem, v němž jeho žalobu na určení, že je členem družstva, do kterého byla přidělena „jeho garáž“, v odvolacím řízení zamítl. Údajně s odůvodněním, že neprokázal, že se stal členem tohoto družstva.

Postižený pravděpodobně pochybil v tom, že žaloval na určení, že je členem určitého družstva, přičemž měl proti sobě usnesení rozdělovací členské schůze, byť natolik komplikované a nejasné, že na jeho jednoznačném výkladu se nemohly shodnout ani zúčeněné soudy, z něhož se však nedalo dovodit, že je členem družstva, do kterého byla přidělena „jeho garáž“. Proto přece také žaloval. Pochybil proto, že platná právní úprava v § 242 obch. zákoníku upravuje pro podobné případy speciální žalobu – žalobu na neplatnost usnesení členské schůze. Na jejím základě soud vysloví neplatnost usnesení členské schůze, tedy i usnesení schůze o rozdělení družstva, jestliže je v rozporu s právními předpisy nebo stanovami družstva. Zároveň jsou zde stanoveny podmínky pro uplatnění tohoto postupu, zejména lhůty pro podání žaloby. Zákon v těchto

souvislostech neuvádí, zda jde o lhůty promlčecí nebo prekluzivní. Mám zato že se zde jedná o případ relativní neplatnosti právního úkonu – projevu vůle nejvyššího orgánu družstva.

Namísto podání žaloby na neplatnost usnesení členské schůze podal postižený člen žalobu na určení, že je členem družstva, jehož majetkem se stala garáž, kterou měl do té doby jako člen původního družstva v nájmu. Mezitím uplynuly lhůty k uplatnění neplatnosti rozdělovací členské schůze. Na druhé straně jsou vady tohoto usnesení a jeho důsledky natolik závažné, že představují nejen porušení zákona, ale lze je kvalifikovat jako hrubé zneužití zákona, diskriminaci člena, o porušení družstevních principů ani nemluvě. Zřejmě proto také Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí, kterým zrušil první rozsudek Vrchního soudu zavázal tento soud povinností zabývat se v dalším řízení otázkou platnosti rozdělovacího usnesení. V rozporu s názorem Nejvyššího soudu se však zřejmě, jak o tom svědčí zamítnutí žaloby, Vrchní soud vůbec touto otázkou nezabýval. Naopak potvrdil legálnost postupu, kterým družstvo hrubě porušilo nejen zákon a samou podstatu členství, aniž se vůbec pokusil i přes nedostatečnost pozitivní právní úpravy dát průchod skutečnému právu a snad i spravedlnosti.